

PROJEKAT KUĆE ZA PISCA U ŠKOTSKOJ HOUSE FOR A WRITER IN SCOTLAND

Radovan Milinković, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast – ARHITEKTURA

Kratak sadržaj – Na izabranoj lokaciji zamišljen je objekat arhitektonskog programa jednoporodičnog stanovanja i rada namenjeno korisniku profesije – pisac. Projekat je predstavljen u vidu idejnog rešenja kuće na severnozapadnoj obali Škotske. Cilj teme je bio da se izvrši analiza procesa projektovanja korišćenjem metode osnovane na pojmovima percepcije i iskustva prostora. I zaključka da je poput pisanja ili filma, arhitektonski značaj zasnovan na ekspoziciji i kombinaciji uzastopnih „poglavlja“.

Ključne reči: arhitektonsko projektovanje, montaža

Abstract – On the selected location, an architectural program of single-family housing and work was designed for the user of the profession - a writer. The project is presented in the form of a conceptual design of a house on the northwest coast of Scotland. The goal of the topic was to analyze the design process using a method based on the concepts of perception and experience of space. And the conclusion that, like writing or film, architectural significance is based on the exposition and combination of successive "chapters".

Keywords: architectural design, montage

1. UVOD

U okviru istraživanja na predmetu Estetička funkcija u arhitektonskom projektovanju zadatak je bio fokusiran na razvoj i istraživanje estetičkih ideja. Osnovni izazov u procesu projektovanja podrazumevao je istraživanje estetičkih pokretača koji su senzibilni na neposredni kontekst i klimatske faktore, inspirisane logikom lokalnih materijala i programskom idejom.

2. MONTAŽA I ARHITEKTURA

Montaža predstavlja multidisciplinarni instrument konstruisanja i organizacije intelektualnih i emotivnih formi u povezanu celinu. Shvatanja i doživljaja pojedinca se odražavaju u vremenu, najjednostavniji primer može biti promena svetlosti tokom dana ili raspadanje materijala tokom vremena. Iako su ovi primeri mali delovi našeg iskustva arhitekture oni pokazuju bitne veze posmatrača ne samo sa vremenom nego i mestom koji kroz kretanje menja.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila dr Ivana Miškeljin, vanr. prof.

Dizajniranje onoga što opažamo dok se krećemo u arhitekturi, ne zahteva samo dizajniranje forme, već i dizajniranje vremena. Stoga je projektovanje arhitekture prema različitim načinima kretanja koji se javljaju tokom doživljavanja arhitekture (kretanje tela kroz prostor i kretanje očiju), isto što i razmatranje vremenskih aspekata arhitekture. U najvećoj meri arhitektonski prostori se projektuju pomoću alata kao što su plan, presek, situacija i pogledi u datim okvirima nije lako da se uzmu u obzir vremenska razmatranja, jer osnovni mediji odvlači pažnju od iskustvenog osećaja prostora, što uključuje i vremenski aspekt arhitekture.

Razmatranje kombinovanje koncepta vremenskog i konvencionalnog fizičkog dizajna pomaže u stvaranju punijeg i bogatijeg arhitektonskog iskustva i, posledično, bolje arhitekture. Gledajući bioskop, primećujemo da je koncept vremena snažno vezan za montažu. Ajzenštajn je bio filmski reditelj, naučnik i pionir u primeni specifične tehnike komponovanje filma - nazvane montaža.

U svojim glavnim knjigama, Filmska forma i Filmski smisao, on opisuje značaj montažnih tehnika u prenošenju ritma i značenja u filmu, za koje smatra da su suština bioskopa. Suštinska karakteristika njegovog filma bilo je isticanje „razdvojenosti i fragmentacije“ da bi podstakao publiku. Montaža kao dinamički alat za montažu se primenjuje za stvaranje ritma uspostavljanjem prostornih i vremenskih odnosa unutar filma. Ajzenštajn je verovao da se značenje u filmovima generiše sudarom suprotstavljenih snimaka.

Slika 1. Sergej Ajzenštajn

Sagledavanje arhitekture kao niza slika i važnosti percepcije arhitekture dok se krećete kroz nju primetili su, između ostalih, Ajzenštajn i Le Korbizje. Kako Le Korbizje kaže: „... arhitektura se ceni dok ste u pokretu, nogama... dok hodate, krećete se sa jednog mesta na drugo... Prava arhitektonska promena nudi poglede koji se stalno menjaju, neočekivane, ponekad iznenađujuće”

Le Korbizjeov naglasak na dizajnu pokreta, kroz crtanje nizova na planu i više perspektiva u njegovom procesu

projektovanja, sličan je Ajzenštajnovom pristupu arhitekturi u njegovom radu Arhitektura i montaža.

3. TIPOLOGIJA „YPOSKAFO“ KAO INSPIRACIJA ZA STRUKTURU KUĆE

Tokom protekle decenije, grčke arhitektae su morale da se uključe u turističku industriju, najprosperitetniji sektor Grčke, kako bi se izborili sa finansijskom krizom u zemlji. Odjednom, goli pejzaži u ruralnoj Grčkoj su krenuli u „izgradnju“ i pojavila se nova tipologija stambene arhitekture. Termin „yposkafo“ označava zgradu koja postoji delimično u zemlji i poznata je i kao podrezana arhitektura. Stambeni projekti širom ruralnog područja istražuju različite tehnike, procese i morfologije kuća koje se uklapaju u topografiju lokacije. Protežu se kroz više nivoa, ove rezidencije uključuju kako izvanredne podzemne prostore, tako i neograničene poglede na zemlju i more. Tipologija „yposkafo“ je pretežno uspostavljena u ruralnim područjima kako bi se održao prirodni pejzaž Grčke. U velikoj meri podstaknut grčkim građevinskim propisima, postao je posredno rešenje za promovisanje međunarodnog turizma bez žrtvovanja njegove fizičke lepote., kroz ovaj projekat dobija nov život, novu svrhu.

Slika 2. Primer tipologije „yposkafo“

4. ANALIZA LOKACIJE

Predeo koji se odabran kao lokacija objekta je selo Scourie u Škotskoj. Pogled ka moru, orijentacija padine ka obali, boje i izolovanost glavne su karakteristike ove lokacije, slika 3.

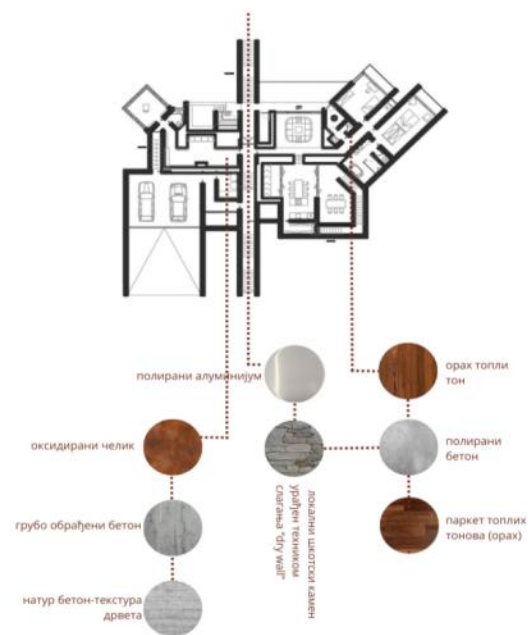
Slika 3. Lokacija

Jedna od osnovnih potreba potencijalnog korisnika-pisca jeste da se u mirnom i prirodnom okruženom ambijentu inspiriše i stvara. Potreba da umetnik ima svoj prostor i mir jedan je od bitnijih momenata za proces stvaralaštva, stoga je lokacija koja obiluje prirodnim lepotama adekvatan izbor.

Prednosti samog terena koriste se u procesu projektovanja kao jedna od osnovnih vodilja za kreiranje forme. Nagib terena je u ovom slučaju prednost, a ne prepreka. Kao u gore navedenim primerima, tipologija „yposkafo“ perfektno odgovara tipu terena i okruženja u kome je objekat smešten. Imperativ je svakako orijentacija prema moru, otvaranje vizura koje su kadrirane iz samog objekta, te sve to pogodi odabranoj lokaciji.

5. PODELA OBJEKTA NA ZONE I ANALIZA MATERIJALA

Objekat je dugačkim hodnikom podeljen u dve zone: jedna je radna zona za pisca, a druga prostor za život i boravak porodice.

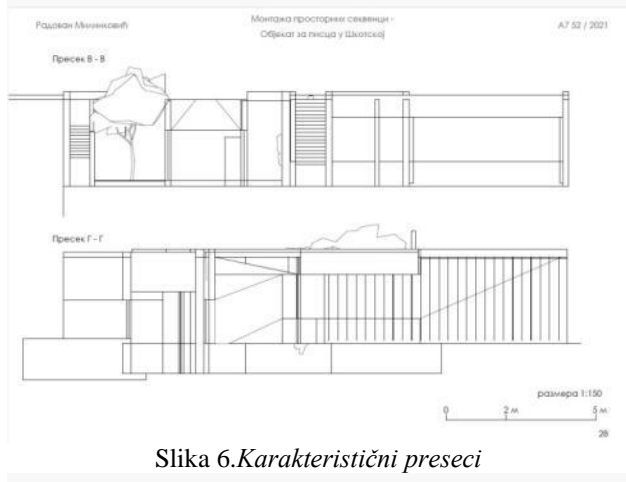

Slika 4. Dijagram materijala

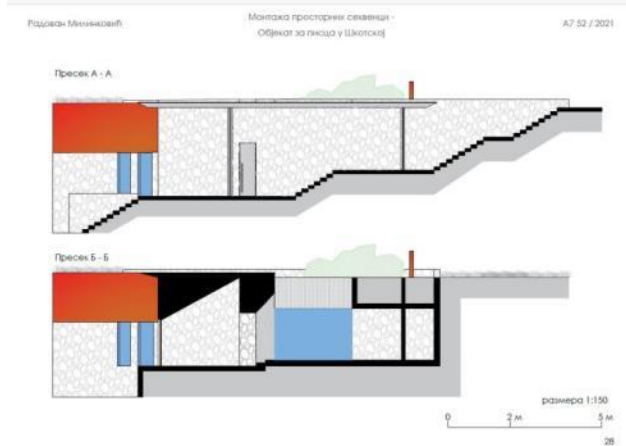

Slika 5. Osnova objekta

Ideja podele objekta striktno u dve zone ostavlja prostor da pisac zasebno ima ambijent za rad i stvaranje, bez ometanja, dok porodica može zasebno da funkcioniše u toku njegovog rada.

Slika 6. Karakteristični preseći

Slika 7. Karakteristični preseći

Slika 8. Karakteristična sekvenca

Slika 9. Karakteristična sekvenca

Dugačak hodnik ne samo što deli prostor u dve celine, on je i spojnica, kako ta dva dela života, posla i porodice,

tako i objekta i prirode. On je direkta vodilja kroz objekat, čini prostor jasno definisanim i funkcioniše kao podužna forma koja spaja sve elemente življenja u jednu celinu.

Slika 10. Karakteristična sekvenca

6. ZAKLJUČAK

Moć kadriranja u arhitekturi, smena slika i vizura jedan su od primarnih alata stvaranja inspirativnog prostora. Prostora koji će svojom formom da utiče na emociju korisnika, da podstakne na razmišljanje, pa čak i da inspiriše. Svaki umetnik inspiraciju crpi iz različitih medijuma, kako audio, tako i vizuelnog tipa bez obzira na njihov lični umetnički izraz.

Ideja da prostor u kome se stvara, koji koegzistira sa okolinom i sa njom formira jednorodno iskustvo, može da pruži nebrojano mnogo kadrova koji simbolizuju povezanost arhitekture i prirode imperativ je ovog projekta. Na ličnom nivou ovaj prostor simbolizuje i ideju srećnog života, povezanosti porodice i posla, prirode i arhitekture.

U jednoj, ljudskim rukama stvorenoj strukturi, javlja se vizija smisla. Čime god da se bavimo većinski u sebi nosimo istu ideju, smisla. Smisla odluke, smisla prostora, smisla života. I to je suštinski kvaliteta arhitekture, jednom rečju-smisao.

7. LITERATURA

- [1] „Montage and Architecture“,Sergei M. Eisenstein, Yve-Alain Bois and Michael Glenny,. 1938. godina
- [2]„Film form“,Sergei M. Eisenstein, Izdavač: A Harvest/ HB/ Book, New York,1977. godina
- [3]“ The Natural House“,Frank Lloyd Wright, Izdavač: Bramhall House , New York1954. godina
- [4]„Nature and architecture“, Paolo Portoghesi, Izdavač: Skira, Milano,2000.godina
- [5] „Culture, Architecture and Nature An Ecological Design Retrospective“, Sim Van der Ryn, Izdavač: Routledge, Abingdon, Oxfordshire, 2013.godina

Kratka biografija:

Radovan Milinković rođen je u Moskvi 1995. god. Diplomski rad odbranio 2021. godine na Fakultetu Tehničkih Nauka u Novom Sadu, odsek arhitektura.